

ต้นทุนการผลิตไข่ไก่โดยวิธีการเลี้ยงไก่แบบยังกรงตับและแบบปล่อยพื้น

ในการเลี้ยงไก่ไข่เพื่อการค้า ต้นทุนในการผลิตเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้ผู้เลี้ยงทราบว่าราคาไข่ไก่ที่ขายได้ในขณะนั้นมีกำไรหรือขาดทุน การศึกษาต้นทุนการผลิตไข่ไก่นั้น ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากการทำวิจัยในลักษณะสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงหรือเจ้าของฟาร์ม และการใช้แบบสอบถาม ตัวเลขต้นทุนทั้งหมดที่รวบรวมขึ้นเป็นตัวเลขที่ได้จากการศึกษาวิจัยต้นทุนจากฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตับและแบบปล่อยพื้น ระหว่างเดือนธันวาคม 2527 ถึงเดือนมกราคม 2529 โดยการเก็บข้อมูลต้นทุนจากฟาร์มของเกษตรกรในแหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดนครปฐม ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ได้จากการเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากฟาร์มที่ได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ซึ่งเป็นฟาร์มที่มีการเลี้ยงไก่ไข่ตั้งแต่ 10,000 ตัวขึ้นไป จำนวน 30 ฟาร์ม

ลักษณะต้นทุนการผลิตไข่ไก่

เนื่องจากการเลี้ยงไก่ไข่แบ่งการเลี้ยงตามอายุของไก่ไข่เป็นระยะ ดังนั้นการวิเคราะห์หาต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่หรือต้นทุนการผลิตไข่ไก่ จึงแบ่งออกเป็น 5 ระยะด้วยกัน คือ

1. ต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ระยะอายุ 1-5 สัปดาห์
2. ต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ระยะอายุ 6-18 สัปดาห์
3. ต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ระยะอายุ 19-21 สัปดาห์
4. ต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ระยะอายุ 22 สัปดาห์ขึ้นไป
5. ต้นทุนการผลิตไข่ไก่

ในการเลี้ยงแต่ละระยะนั้นมีต้นทุนที่แตกต่างกันไป อาทิเช่น ในระยะที่ 1 คือไก่ไข่อายุ 1-5 สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะไก่ลูกเล็กจะต้องมีการดูแลรักษาและเอาใจใส่มากเป็นพิเศษเพราะถ้าเลี้ยงรอดในระยะนี้มากเท่าใด ก็จะทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลงเท่านั้น รวมทั้งจะต้องให้ลูกไก่กินอาหารเต็มที่ด้วย อาหารที่ให้ไก่กินในแต่ละระยะก็มีความแตกต่างกัน แบ่งเป็นอาหารสำหรับ

ลูกไก่ อาหารสำหรับไก่รุ่นและอาหารสำหรับไก่ไข่ ซึ่งอาหารแต่ละระยะจะมีปริมาณสารอาหารแตกต่างกัน นอกจากนี้ในแต่ละระยะยังมีโปรแกรมการทำวัคซีนป้องกันโรคให้ไก่ไม่เหมือนกันอีกด้วย

ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ หมายถึง รายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มเลี้ยงไก่ไว้ในระยะที่ 1 จนกระทั่งได้ผลผลิตออกมาคือไข่ไก่ ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุน (Capital Expenditures) หมายถึง รายจ่ายที่จะให้ประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชี และเรียกรายจ่ายประเภทนี้ว่า สินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์มาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด⁴ ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุนสำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ ที่ดิน อาคารสำนักงาน โรงเรือนสำหรับเลี้ยงไก่ไข่ บ้านพักคนงาน ถังเก็บน้ำ โรงเก็บอาหาร ถังพักอาหาร และเครื่องจักรอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยง ได้แก่ เครื่องปั้มน้ำ เครื่องผสมอาหาร รถเข็น กก ขวดน้ำ รางอาหาร เครื่องตัดปากไก่ เตียม และกรงตับ
2. ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ (Revenue Expenditures) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ทำให้ประโยชน์ต่องวดบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น⁵ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses)

2.2 ต้นทุนผันแปร (Variable Expenses)

2.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ และต้นทุนต่อหนึ่งผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกันต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อ

⁴ เพ็ญแข สุนิทวงศ์ ณ ออยุธยา, คำสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร: จีเอสพีพริ้นท์, 2525), หน้า 15.

⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 15.

ปริมาณการผลิตลดลง⁶ ค่าใช้จ่ายคงที่ในการผลิตไฮโก้นั้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- ค่าใช้ที่ดิน จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ค่าใช้จ่ายที่ดินจึงคิดจากค่าเสียภาษีที่ดินของแต่ละฟาร์มในแต่ละปี ซึ่งเป็นเงินประมาณ 500 บาทต่อไร่ ต่อปี
- ค่าเสื่อมราคาของ โรงเรือน อาคารและอุปกรณ์ในการใช้เลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ เครื่องปั้มน้ำ เครื่องผสมอาหาร เป็นต้น โดยประเมินจากมูลค่าของเครื่องมืออุปกรณ์นั้น ๆ ที่มีราคาต่อหน่วยเกิน 100 บาท และอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น ๆ โดยคิดตามวิธีเส้นตรง (Straight line method)
- ค่าเสียโอกาสโรงเรือน อาคาร และอุปกรณ์ คิดจากรายได้ที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับถ้านำโรงเรือน อาคาร และอุปกรณ์ไปให้เช่าแทนที่จะทำการผลิตเอง โดยจะได้รับค่าเช่าประมาณ 1,500 บาทต่อโรงเรือน 1 หลัง ต่อปี
- ค่าเสียโอกาสที่ดิน คิดจากรายได้ที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับ ถ้านำที่ดินไปให้เช่า คิดเป็นเงินประมาณ 700 บาทต่อไร่ ต่อปี
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดจากรายได้ค่าดอกเบี้ยที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับ ถ้านำเงินลงทุนนั้นไปฝากธนาคาร โดยคิดตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร (ร้อยละ 8.5)
- ค่าแรงในการทำความสะอาดโรงเรือน เป็นค่าแรงที่จ่ายสำหรับค่าทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำลูกไก่มาเลี้ยง คิดเป็นเงินประมาณ 400 บาท ต่อโรงเรือน 1 หลัง
- เงินเดือนสำนักงาน เป็นค่าใช้จ่ายสำนักงานสำหรับฟาร์มที่อยู่ในรูปห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ส่วนฟาร์มเลี้ยงไก่ที่อยู่ในรูปแบบครอบครัว ผู้จัดการหรือผู้บริหารฟาร์มมักจะเป็นลูกหลานหรือญาติของเจ้าของฟาร์ม ซึ่งจะได้ค่าตอบแทนในรูปของเงินเดือนน้อยกว่าฟาร์มที่อยู่ในรูปห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด

⁶ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา, คำสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร: สุวีลาสงครามมหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 16.

2.2 ต้นทุนผันแปร (Variable Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิต และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะคงที่ ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง⁷ ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- ค่าพันธุ์สัตว์ ถ้าซื้อลูกไก่ตัวเมียอายุ 1 วัน จะมีราคาประมาณตัวละ 12 บาท ซึ่งเป็นต้นทุนค่าพันธุ์สัตว์ระยะที่ 1 เมื่อบวกต้นทุนการเลี้ยงอื่น ๆ เข้าไป จะได้ต้นทุนค่าพันธุ์ไก่ในระยะต่อ ๆ ไป
- ค่าอาหารและอาหารเสริม เป็นต้นทุนค่าอาหารทั้งหมดที่ใช้เลี้ยงดูไก่ ตั้งแต่ลูกเสียบจนกว่าจะปลดขาย ฟาร์มเลี้ยงไก่ขนาดใหญ่ที่เลี้ยงไก่ไข่ตั้งแต่ 10,000 ตัวขึ้นไป มักจะผสมอาหารเอง เป็นการประหยัดต้นทุนค่าอาหาร และบางฟาร์มก็มีการผลิตอาหารสำหรับไก่ไข่ขายด้วย ส่วนฟาร์มขนาดเล็ก (เลี้ยงน้อยกว่า 10,000 ตัว) มักจะซื้อหัวอาหารจากฟาร์มใหญ่มาผสมกับวัตถุดิบอื่น ๆ เช่น รำ ข้าวโพด ปลายข้าว เป็นต้น
- ค่าวิตามิน ค่าวัคซีน ค่ายา เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่ายาและค่าวัคซีน ป้องกันรักษาโรคไก่ และค่าวิตามินบำรุงไก่ไข่
- ค่าแรงงาน ได้แก่ ค่าแรงงานในการเลี้ยง ค่าแรงงานในการทำวัคซีน ค่าแรงงานในการเก็บไข่ไก่ เป็นต้น ถ้าเป็นฟาร์มเลี้ยงไก่แบบยังกรงตับ คนงาน 1 คนจะเลี้ยงได้ 2 โรงเรือน ขนาดเลี้ยงไก่ไข่ได้ 4,000 ตัว โดยได้ค่าแรง 70 บาทต่อคนต่อวัน ถ้าโรงเรือนขนาดเลี้ยงไก่ไข่ได้ 2,000 ตัว ใช้คนงาน 1 คน ได้ค่าแรง 60 บาทต่อคนต่อวัน ส่วนฟาร์มที่เลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้น โรงเรือนขนาดเลี้ยงไก่ไข่ได้ 4,000 ตัว จะใช้คนงาน 2 คน เสียค่าแรง 60 บาทต่อคนต่อวัน ทั้งนี้ค่าแรงงานขึ้นอยู่กับความต้องการแรงงาน และจำนวนแรงงานในแต่ละท้องที่ที่ฟาร์มนั้น ๆ ตั้งอยู่ด้วย
- ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และสาธารณูปโภคอื่น เป็นค่าใช้จ่ายค่าน้ำสำหรับให้ไก่กิน สำหรับทำความสะอาดโรงเรือนและอื่น ๆ และค่าไฟฟ้าสำหรับให้แสงสว่างในโรงเรือนเลี้ยงไก่ หรือที่ใช้ให้ความร้อนในเครื่องกกสำหรับไก่ไข่ในระยะที่ 1 (อายุ 1-5 สัปดาห์)

⁷ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, คำสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร : ลูฟีลางกรณมหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 15.

- ค่าสูญเสียของฝูง คิดจากจำนวนไก่ที่ตายในแต่ละระยะของการเลี้ยง จำนวนแม่ไก่ที่ให้ไข่น้อยไม่คุ้มค่าอาหารต้องคัดออก และจำนวนไข่ไก่ที่เสียหาย แตก บุบหรือ ร้าว
- ค่าน้ำมัน เป็นค่าใช้จ่ายน้ำมันในการขนส่งลูกไก่มาเข้าฟาร์มในระยะ ที่ 1 และค่าน้ำมันสำหรับบริการอื่น ๆ ภายในฟาร์ม
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายในการซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเลี้ยงคิดเป็นเดือน โดยการซ่อมแซมนี้จะไม่มีการขยายอายุการใช้งานของ เครื่องมืออุปกรณ์นั้น ๆ

ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอาหารที่ใช้ในการเลี้ยง ซึ่งสำหรับ ฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตั้งคิดเป็นประมาณร้อยละ 71.58 และฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อย ฟันคิดเป็นประมาณร้อยละ 78.62 นอกจากนั้นเป็นค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ สำหรับต้นทุนในการ ผลิตไข่ไก่นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการเลี้ยงไก่แล้ว อัตราการให้ไข่ ของแม่ไก่ก็มีอิทธิพลมากต่อต้นทุนการผลิตไข่ไก่ กล่าวคือ ถ้าอัตราการให้ไข่ของแม่ไก่อยู่ในระดับ สูง จะทำให้ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ต่อหน่วยถูกลงและมีผลให้ผู้เลี้ยงมีกำไรมากขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าอัตราการให้ไข่ของแม่ไก่อยู่ในระดับต่ำ จะทำให้ต้นทุนการผลิตไข่ไก่สูงขึ้นและมีผลให้กำไร ของผู้เลี้ยงลดลง

ต้นทุนการผลิตไข่ไก่โดยวิธีการเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตั้งและแบบปล่อยฟัน

การศึกษาต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตั้งและแบบปล่อย ฟันได้ข้อมูลจากการทำวิจัยในลักษณะสัมภาษณ์เจ้าของฟาร์ม และการใช้แบบสอบถามผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในเขตย่านเมืองกรุงเทพมหานคร (เขตหนองแขม) เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครราชสีมา สระบุรี นนทบุรี และนครปฐม โดยแบ่งการศึกษาเป็นฟาร์มขนาดเลี้ยงไก่ไข่ไม่เกิน 10,000 ตัว 10 ฟาร์ม ฟาร์มขนาดเลี้ยงไก่ไข่ไม่เกิน 50,000 ตัว 10 ฟาร์ม และฟาร์มขนาดเลี้ยงไก่ไข่ 50,000 ตัวขึ้นไป 10 ฟาร์ม แต่ละฟาร์มที่ทำการศึกษาคือฟาร์มที่ตั้งอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคม สะดวก และเจ้าของฟาร์มทำการเลี้ยงไก่ไข่มาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีที่ดินและโรงเรือนที่ใช้ใน การเลี้ยงเป็นของตัวเอง ได้ข้อมูลต้นทุนการผลิตไข่ไก่และผลตอบแทนจากการเลี้ยงแบบยังกรงตั้ง และแบบปล่อยฟันเป็นดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงต้นทุนการผลิตระยะที่ 1 ไก่ไข่อายุ 1-5 สัปดาห์

ต้นทุน	รายการ	เลี้ยงแบบขังกรงตับ		เลี้ยงแบบปล่อยพื้น		ผลต่าง
		บาท/ตัว/รุ่น	รวม	บาท/ตัว/รุ่น	รวม	
วัตถุดิบ	ค่าพันธุ์สัตว์	12.00		12.00		
	ค่าอาหารและอาหารเสริม	5.00		5.00		
	ค่าวิตามิน	7.00		7.00		
	ค่าวัคซีน	0.70	24.70	0.70	24.70	-
ค่าแรง	ค่าแรงเลี้ยง	0.15		0.15		
	ค่าแรงทำวัคซีน	0.24		0.24		
	ค่าแรงทำความสะอาด	0.02	0.41	0.02	0.41	-
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	เงินเดือนสำนักงาน	0.41		0.36		(0.05)
	ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และ					
	ค่าสาธารณูปโภคอื่น	0.01		0.01		
	ค่าน้ำมัน	0.03		0.03		
	ค่าซ่อมแซม	0.03		0.03		
	ค่าสูญเสียของฝูง	1.20		1.20		
	ค่าเสื่อมราคา					
	- โรงเรือน	0.26		0.26		
	- บ้านพักคนงาน	0.11		0.11		
	- เครื่องบิมน้ำ	0.01		0.01		
	- ถังเก็บน้ำ	0.01		0.01		
	- รถเข็น	0.09		0.09		
	- โรงเก็บอาหาร	0.03		0.03		
	- เครื่องผสมอาหาร	0.02		0.02		
	- ถังพักอาหาร	0.02		0.02		
	- กก	0.01		0.01		
	- รางอาหาร	0.01		0.01		
	- เครื่องตัดปากไก่	0.01		0.01		
	- เตียม	0.01		0.01		
	ค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์	0.38		0.38		
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	0.04		0.04		
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0.11		0.11		
	ค่าใช้จ่ายที่ดิน	0.03		0.03		
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.03	2.87	0.03	2.82	
ต้นทุนไก่ไข่อายุ 1-5 สัปดาห์			27.98		27.93	(0.05)

ตารางที่ 3.2 แสดงต้นทุนการผลิตระยะที่ 2 ไก่ไข่อายุ 6-18 สัปดาห์

ต้นทุน	รายการ	เลี้ยงแบบขังกรงดับ		เลี้ยงแบบปล่อยพื้น		ผลต่าง
		บาท/ตัว/รุ่น	รวม	บาท/ตัว/รุ่น	รวม	
วัตถุดิบ	ค่าพันธุ์สัตว์	27.98	68.68	27.93	68.63	(0.05)
	ค่าอาหารและอาหารเสริม	21.00		21.00		
	ค่าวิตามิน	12.50		12.50		
	ค่าวัคซีน	7.20		7.20		
ค่าแรง	ค่าแรงเลี้ยง	0.30	0.43	0.30	0.43	
	ค่าแรงทำวัคซีน	0.07		0.07		
	ค่าแรงทำความสะอาด	0.06		0.06		
ค่าใช้จ่าย ในการผลิต	เงินเดือนสำนักงาน	1.22	5.48	1.05	5.31	(0.17)
	ค่าน้ำ ไฟฟ้า และ					
	สารารูปโภคอื่น	0.07		0.07		
	ค่าน้ำมัน	0.11		0.11		
	ค่าซ่อมแซม	0.10		0.10		
	ค่าสูญเสียของฝูง	0.57		0.57		
	ค่าเสื่อมราคา					
	- โรงเรือน	0.76		0.76		
	- บ้านพักคนงาน	0.31		0.31		
	- เครื่องปั้มน้ำ	0.01		0.01		
	- ถังเก็บน้ำ	0.04		0.04		
	- รถเข็น	0.28		0.28		
	- โรงเก็บอาหาร	0.10		0.10		
	- เครื่องผสมอาหาร	0.07		0.07		
	- ถังพักอาหาร	0.06		0.06		
	- ถังอาหารแขวน	0.04		0.04		
	- รางน้ำ	0.02		0.02		
	ค่าเสียโอกาสโรงเรือน และอุปกรณ์	1.10		1.10		
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	0.13		0.13		
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0.32		0.32		
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	0.09	0.09				
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.08	0.08				
ต้นทุนไก่ไข่อายุ 1-18 สัปดาห์			74.59		74.37	(0.22)

ตารางที่ 3.3 แสดงต้นทุนการผลิตระยะที่ 3 ไก่ไข่อายุ 19-21 สัปดาห์

ต้นทุน	รายการ	เลี้ยงแบบขังกรงดับ		เลี้ยงแบบปล่อยพื้น		ผลต่าง
		บาท/ตัว/รุ่น	รวม	บาท/ตัว/รุ่น	รวม	
วัตถุดิบ	ค่าพันธุ์สัตว์	74.59		74.37		(0.22)
	ค่าอาหารและอาหารเสริม	6.30		7.50		1.20
	ค่าวัคซีน	1.26	82.15	1.26	83.13	
ค่าแรง	ค่าแรงเลี้ยง	0.35	0.35	0.70	0.70	0.35
ค่าใช้จ่าย ในการผลิต	เงินเดือนสำนักงาน	0.28		0.24		(0.04)
	ค่าน้ำ ไฟฟ้า และ สาธารณูปโภคอื่น	0.01		0.02		0.01
	ค่าซ่อมแซม	0.02		0.02		
	ค่าสูญเสียของฝูง	0.01		0.03		0.02
	ค่าเสื่อมราคา					
	- โรงเรือน	0.17		0.17		
	- บ้านพักคนงาน	0.07		0.07		
	- เครื่องปั้มน้ำ	0.01		0.01		
	- ถังเก็บน้ำ	0.01		0.01		
	- รถเข็น	0.06		0.06		
	- โรงเก็บอาหาร	0.02		0.02		
	- เครื่องผสมอาหาร	0.02		0.02		
	- ถังอาหารแขวน	-		0.01		0.01
	- ถังพักอาหาร	0.01		0.01		
	- รางน้ำ	-		0.01		0.01
	- กรงดับ	0.40		0.00		(0.40)
	ค่าเสียโอกาสโรงเรือน และอุปกรณ์	0.34		0.25		(0.09)
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	0.03		0.03		
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0.01		0.01		
	ค่าใช้จ่ายที่ดิน	0.02		0.02		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.02	1.51-	0.02	1.03		
ต้นทุนไก่ไข่อายุ 1-21 สัปดาห์			84.01		84.86	0.85

ตารางที่ 3.4 แสดงต้นทุนการผลิตระยะที่ 4 โกโก้อายุ 22-75 สัปดาห์

ต้นทุน	รายการ	เลี้ยงแบบขังกรงตับ		เลี้ยงแบบปล่อยหึ่ง		ผลต่าง
		บาท/ตัว/รุ่น	รวม	บาท/ตัว/รุ่น	รวม	
วัตถุดิบ	ค่าพันธุ์สัตว์	84.01		84.86		0.85
	ค่าอาหารและอาหารเสริม	133.08		155.10		22.02
	ค่าวัคซีน	1.50	218.59	1.50	241.46	
ค่าแรง	ค่าแรงเลี้ยง	0.40	0.40	0.80	0.80	0.40
ค่าใช้จ่าย ในการผลิต	เงินเดือนสำนักงาน	5.06		4.39		(0.67)
	ค่าน้ำ ไฟฟ้า และ					
	ค่าสาธารณูปโภคอื่น	0.38		0.47		0.09
	ค่าซ่อมแซม	0.40		0.40		
	ค่าสูญเสียของผลผลิต	0.01		0.03		0.02
	ค่าเสื่อมราคา					
	- โรงเรือน	3.15		3.15		
	- บ้านพักคนงาน	1.30		1.30		
	- เครื่องปั้นน้ำ	0.03		0.03		
	- ตั้งเก็บน้ำ	0.18		0.18		
	- รถเข็น	1.17		1.17		
	- โรงเก็บอาหาร	0.41		0.41		
	- เครื่องผสมอาหาร	0.28		0.28		
	- ตั้งอาหารแขวน	-		0.19		0.19
	- ตั้งพักอาหาร	0.26		0.26		
	- รางน้ำ	-		0.08		0.08
	- กรงตับ	7.27		0.00		(7.27)
	ค่าเสียโอกาสโรงเรือน และอุปกรณ์	6.07		4.56		(1.51)
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	0.54		0.54		
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0.82		0.82		
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	0.39		0.39			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.34	28.06	0.34	18.99		
ต้นทุนโกโก้อายุ 1-75 สัปดาห์			247.05		261.25	14.20
หักราคาโกโก้เมื่อปลดขาย			*28.63		*30.72	(2.09)
ต้นทุนโกโก้เมื่อหักราคาปลดขาย			218.42		230.53	12.11

หมายเหตุ ตัวเลขผลต่างในวงเล็บหมายถึงฟาร์มที่เลี้ยงแบบขังกรงตับมีต้นทุนสูงกว่าแบบปล่อยหึ่ง

ต้นทุนการผลิตไข่ไก่

แม่ไก่จะเริ่มให้ไข่เมื่อมีอายุได้ประมาณ 22 สัปดาห์ขึ้นไป และจะให้ไข่ไปจนถึงอายุประมาณ 75 สัปดาห์ ซึ่งในช่วงสัปดาห์ท้าย ๆ แม่ไก่ทั้งฝูงจะให้ไข่ไม่สม่ำเสมอ เจ้าของฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตับจะเริ่มคัดแม่ไก่ที่เชียงใหม่ และไม่ออกไข่ออกขายเพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน แต่สำหรับฟาร์มเลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้นมักจะขายแม่ไก่ทั้งฝูงทิ้ง ถ้าผลผลิตเฉลี่ยในฝูงลดลงมาก เพราะถ้าจะคัดแม่ไก่ทีละตัวจะทำให้เสียเวลามาก

ในการเลี้ยงไก่ไข่ทั้ง 2 วิธี แม่ไก่จะมีอายุการให้ไข่ประมาณ 1 ปี แม่ไก่ 1 ตัวให้ไข่โดยเฉลี่ยประมาณ 20-25 ฟองต่อเดือน โดยมีผลผลิตสูญเสียประมาณ 20% ต่อเดือน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วแม่ไก่ 1 ตัว จะให้ไข่ประมาณ 227-230 ฟอง ต่อ 1 ปี⁸ แม่ไก่ที่ได้รับการเลี้ยงอย่างดีที่สุด และมีความสมบูรณ์ที่สุดจะสามารถให้ไข่ได้ถึง 240 ฟอง ต่อ 1 ปี⁹ แต่โดยที่ไก่ไข่จากฟาร์มเลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้นมักจะมีอัตราการสูญเสียมากกว่า ดังนั้นถ้าหักอัตราการสูญเสียออก แม่ไก่ที่ได้รับการเลี้ยงแบบปล่อยพื้นจะให้ไข่ประมาณ 220 ฟอง ต่อ 1 ปี¹⁰ เพราะฉะนั้นจึงสามารถคิดต้นทุนการผลิตไข่ไก่ 1 ฟอง โดยวิธีการเลี้ยงไก่ไข่แบบยังกรงตับและแบบปล่อยพื้นได้ดังนี้

⁸ วิกรม เจริญพร. ผู้จัดการฟาร์มวันดี, อ. บางโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา. สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2527.

⁹ รัชย์ ลู่เทพ. เจ้าของฟาร์มรุ่งรัชย์, อ. หนองแขม กทม. สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2529.

¹⁰ สนั่น กลินิกนาศัย. เจ้าของฟาร์มรุ่งอรุณ, อ. แก่งคอย จ. สระบุรี. สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2528.

		ระยะที่ 1 (1-5 สัปดาห์)		ระยะที่ 2 (6-18 สัปดาห์)		ระยะที่ 3 (19-21 สัปดาห์)		ระยะที่ 4 (22-75 สัปดาห์)		ทั้งหมดรวม		ผลต่าง	
		จ้างทรงตัว	ปล่อยพิมพ์	จ้างทรงตัว	ปล่อยพิมพ์	จ้างทรงตัว	ปล่อยพิมพ์	จ้างทรงตัว	ปล่อยพิมพ์	จ้างทรงตัว	ปล่อยพิมพ์		
วัตถุประสงค์	ค่าพิมพ์ตัวพิมพ์	12 -	12 -	27 98	27 98	74 59	74 37	84 01	84 36	-	-	-	-
	ค่าอาหารและอาหารเสริม	5 -	5 -	21 -	21 -	6 30	7 50	133 08	155 10	165 38	188 60	23 22	
ค่าแรง	ค่าวัสดุพิมพ์	7 -	7 -	12 50	12 50	-	-	-	-	19 50	19 50	-	-
	ค่าวัสดุอื่นและยา	- 70	- 70	7 20	7 20	1 26	1 26	1 50	1 50	10 66	10 66	-	-
	ค่าแรงเลี้ยง	- 15	- 15	- 30	- 30	- 35	- 70	- 40	- 80	1 20	1 95	- 75	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	ค่าแรงทำความสะอาดโรงเรือน	- 24	- 24	- 07	- 07	-	-	-	-	- 31	- 31	-	-
	เงินเดือนพนักงาน	- 02	- 02	0 06	- 06	-	-	-	-	- 08	- 08	-	-
	ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า	- 41	- 36	1 22	1 05	- 28	- 24	5 06	4 39	6 97	6 04	(- 93)	
	ค่าวัสดุพิมพ์	- 01	- 01	- 07	- 07	- 01	- 02	- 38	- 47	- 47	- 57	- 10	
	ค่าซ่อมแซม	- 03	- 03	- 11	- 11	-	-	-	-	- 14	- 14	-	-
	ค่าสูญเสียของปุ๋ย	- 03	- 03	- 10	- 10	- 02	- 02	- 40	- 40	- 55	- 55	-	-
	ค่าสูญเสียของปุ๋ย	1 20	1 20	- 57	- 57	- 01	- 03	- 01	- 03	1 79	1 83	- 04	
	ค่าเสื่อมราคา												
	- โรงเรือน อาคาร และอุปกรณ์	- 26	- 26	- 76	- 76	- 17	- 17	3 15	3 15	4 34	4 34	-	-
	- บ้านพักพนักงาน	- 11	- 11	- 31	- 31	- 07	- 07	1 30	1 30	1 79	1 79	-	-
	- เครื่องปั้นน้ำ	- 01	- 01	- 01	- 01	- 01	- 01	- 03	- 03	- 06	- 06	-	-
	- หิ้งเก็บน้ำ	- 01	- 01	- 04	- 04	- 01	- 01	- 18	- 18	- 24	- 24	-	-
	- รถเข็น	- 09	- 09	- 28	- 28	- 06	- 06	1 17	1 17	1 60	1 60	-	-
	- โรงเก็บอาหาร	- 03	- 03	- 10	- 10	- 02	- 02	- 41	- 41	- 56	- 56	-	-
	- เครื่องผสมอาหาร	- 02	- 02	- 07	- 07	- 02	- 02	- 28	- 28	- 39	- 39	-	-
	- หิ้งพักอาหาร	- 02	- 02	- 06	- 06	- 01	- 01	- 26	- 26	- 35	- 35	-	-
	- กก	- 01	- 01	-	-	-	-	-	-	- 01	- 01	-	-
	- ขวดน้ำ	- 01	- 01	-	-	-	-	-	-	- 01	- 01	-	-
	- รางอาหาร	- 01	- 01	-	-	-	-	-	-	- 01	- 01	-	-
	- เครื่องตัดปากไก่	- 01	- 01	-	-	-	-	-	-	- 01	- 01	-	-
	- เตียม	- 01	- 01	-	-	-	-	-	-	- 01	- 01	-	-
	- หิ้งอาหารแขวน	-	-	- 04	- 04	-	- 01	-	- 19	- 04	- 24	- 20	
	- รางน้ำ	-	-	- 02	- 02	-	- 01	-	- 08	- 02	- 11	- 09	
	- ทรงตัว	-	-	-	-	- 40	-	7 27	-	7 67	-	(7 67)	
	ค่าเสียโอกาสโรงเรือน อาคาร และอุปกรณ์	- 38	- 38	1 10	1 10	- 34	- 25	6 07	4 56	7 89	6 29	(1 60)	
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	- 04	- 04	- 13	- 13	- 03	- 03	- 54	- 54	- 74	- 74	-	-
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	- 11	- 11	- 32	- 32	- 01	- 01	- 82	- 82	1 26	1 26	-	-
	ค่าใช้จ่ายที่ดิน	- 03	- 03	- 09	- 09	- 02	- 02	- 39	- 39	- 53	- 53	-	-
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	- 03	- 03	- 08	- 08	- 02	- 02	- 34	- 34	- 47	- 47	-	-
รวม		27 98	27 98	74 59	74 37	84 01	84 36	247 05	261 25			14 20	
หัก ราคาแม่ไก่เมื่อปลดขาย								25 63	30 72			(2 09)	
ต้นทุนไก่ย่อย 1-75 สัปดาห์								218 42	230 53			12 11	
จำนวนผลผลิตต่อตัว (กก)								230	225			5	
ต้นทุนการผลิตไก่ 1 ฟอง								- 65	1 02			- 07	

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบต้นทุนการเลี้ยงไก่ทั้งหมด จำนวนผลผลิตต่อแม่ไก่ 1 ตัว และต้นทุนการผลิตไข่ไก่ 1 ฟอง

	เลี้ยงแบบขังกรงตับ	เลี้ยงแบบปล่อยพื้น	ผลต่าง
ต้นทุนการเลี้ยงตั้งแต่อายุ			
1 - 75 สัปดาห์	218.42 บาท/ตัว	230.53 บาท/ตัว	12.11 บาท/ตัว
จำนวนผลผลิต	230 ฟอง/ตัว	225 ฟอง/ตัว	5 ฟอง/ตัว
ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ 1 ฟอง	0.95 บาท	1.02 บาท	0.07 บาท

การวิเคราะห์ความแตกต่างของต้นทุนการเลี้ยงไก่พื้นไร่แบบขังกรงตับและแบบปล่อยพื้น

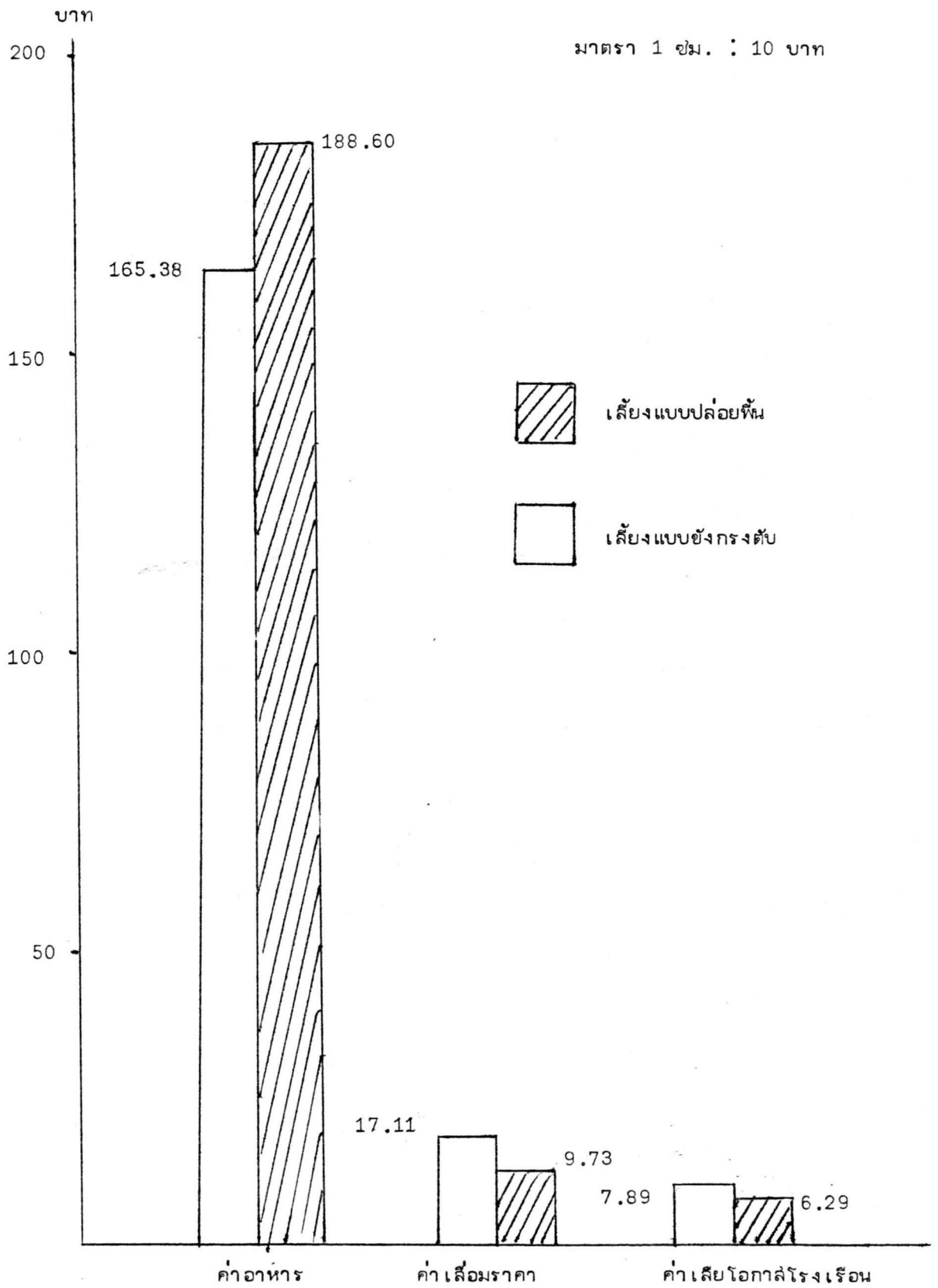
ต้นทุนการเลี้ยงทั้ง 2 ชนิด มีความแตกต่างกันในระยะเวลาเลี้ยงที่ 3 (ไก่ไข่อายุ 19-21 สัปดาห์) และระยะเวลาเลี้ยงที่ 4 (ไก่ไข่อายุ 22 สัปดาห์ขึ้นไป) ทั้งนี้เนื่องจากในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 นั้น เป็นระยะที่เลี้ยงไก่แบบรวมฝูงยังไม่เข้าขั้นกรงตับ ลักษณะการเลี้ยงจึงเหมือนกัน ทำให้ต้นทุนในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เท่ากัน จะแตกต่างกันเฉพาะเงินเดือนสำนักงานขึ้นอยู่กับขนาดและรูปแบบของฟาร์มนั้น ๆ โดยฟาร์มเลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้นส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดเล็กและอยู่ในรูปแบบของครอบครัวจึงเสียเงินเดือนสำนักงานต่ำกว่าฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบขังกรงตับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดใหญ่และดำเนินงานในรูปแบบของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ต้นทุนที่แตกต่างที่สำคัญได้แก่ ต้นทุนค่าอาหาร ค่าเสื่อมราคาอาคาร โรงเรือนและอุปกรณ์ และ ค่าเสียโอกาสโรงเรือน อาคารและอุปกรณ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.7 เปรียบเทียบความแตกต่างของต้นทุนแต่ละอย่าง

ต้นทุน	รายการ	เลี้ยงแบบ ยังทรงคืบ	เลี้ยงแบบ ปล่อยหิม	ค่าความ แตกต่าง	สาเหตุความแตกต่าง
วัตถุดิบ	ค่าอาหารและอาหาร เสริม	165.38	188.60	23.22	การเลี้ยงแบบปล่อยหิมเสีย ต้นทุนค่าอาหารและอาหาร เสริมสูงกว่าการเลี้ยงแบบ ยังทรงคืบ เนื่องจากแม่ไก่ ไม่ได้ออกกักขัง สามารถเดิน ไปมาหรือฉีกหิมได้ ทำให้ เสียพลังงานมาก จึงต้อง กินอาหารมากกว่า นอกจากนี้ อาหารยังตกหล่นสูญเสียมาก กว่าอีกด้วย
	ค่าวิตามิน	19.50	19.50	-	
	ค่าวัคซีน	10.66	10.66	-	
ค่าแรง	ค่าแรงเลี้ยง	1.20	1.95	0.75	การเลี้ยงแบบปล่อยหิมจะต้อง มีการดูแลแม่ไก่อย่างดีและ ทั่วถึง เพื่อป้องกันการฉีกหิม และเพื่อป้องกันการสูญเสีย จากการที่แม่ไก่เหยียบไข่ เสียหาย จึงเสียต้นทุนใน การเลี้ยงสูงกว่าแบบยังทรงคืบ
	ค่าแรงทำวัคซีน	0.31	0.31	-	
	ค่าแรงทำความสะอาด	0.08	0.08	-	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	เงินเดือนพนักงาน	6.97	6.04	(0.93)	ฟาร์มที่เลี้ยงแบบยังทรงคืบ จะเสียเงินเดือนมากกว่า เพราะส่วนใหญ่จะอยู่ในรูป บริษัท ส่วนฟาร์มที่เลี้ยง แบบปล่อยหิมจะอยู่ในรูป ครอบครัว เนื่องจากเป็น ฟาร์มขนาดเล็ก
	ค่าน้ำ ไฟฟ้า และ สาธารณูปโภคอื่น	0.47	0.57	0.10	การเลี้ยงแบบปล่อยหิม แม่ไก่กินหิมมากกว่าการ เลี้ยงแบบยังทรงคืบ จึงเสียต้นทุนมากกว่า
	ค่าน้ำมัน	0.14	0.14	-	
	ค่าซ่อมแซม	0.55	0.55	-	
	ค่าสูญเสียของฝูง	1.79	1.83	0.04	การเลี้ยงแบบปล่อยหิม แม่ไก่มีการฉีกหิม ทำให้สูญเสียมากกว่า การเลี้ยงแบบยังทรงคืบ
	ค่าเสื่อมราคาอาคาร โรงเรือนและอุปกรณ์	17.11	9.73	(7.38)	อุปกรณ์ในการเลี้ยงแบบ ยังทรงคืบมีมากกว่า จึงทำให้ต้นทุนค่าเสื่อมราคา สูงกว่าแบบปล่อยหิม
	ค่าเสียโอกาสอาคาร โรงเรือนและอุปกรณ์	7.89	6.29	(1.60)	โรงเรือนในการเลี้ยงแบบ ยังทรงคืบมีมากกว่า จึง เสียต้นทุนค่าเสียโอกาส มากกว่าการเลี้ยงแบบ ปล่อยหิม
	ค่าใช้จ่ายที่ดิน	0.53	0.53	-	
	ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	1.26	1.26	-	
	ค่าเสียโอกาสที่ดิน	0.74	0.74	-	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.47	0.47	-		

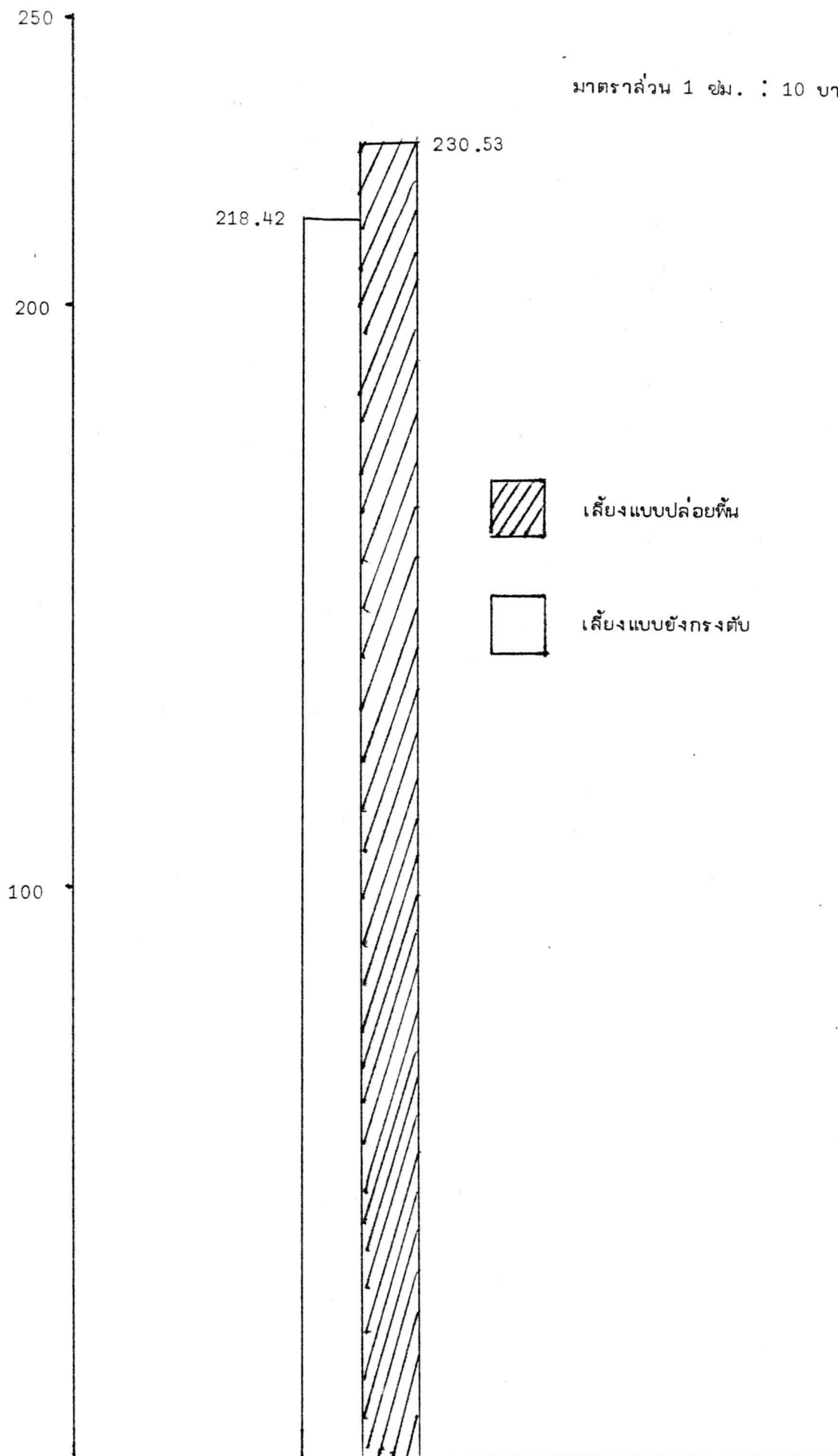
หมายเหตุ ตัวเลขผลต่างในวงเล็บหมายความว่า ฟาร์มที่เลี้ยงแบบยังทรงคืบมีต้นทุนสูงกว่าแบบ

จากตารางแสดงความแตกต่างของวิธีการเลี้ยงแบบขังกรงตับและแบบปล่อยพื้น จะเห็นต้นทุนที่แตกต่างที่สำคัญ คือค่าอาหาร ซึ่งมีความแตกต่างกันถึงตัวเลข 23.22 บาท ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงไก่ไข่ นั้น อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญและเป็นตัวที่ทำให้ต้นทุนของการเลี้ยงสูงได้ ดังนั้น ถึงแม้การเลี้ยงแบบปล่อยพื้นจะสามารถประหยัดต้นทุนค่าเสื่อมราคาและค่าเสียโอกาสโรงเรือน ได้ถึงตัวเลข 8.98 บาทก็ตาม ก็ไม่สามารถชดเชยต้นทุนค่าอาหาร ยอดรวมของต้นทุนการเลี้ยง ทั้ง 2 วิธี จึงมีความแตกต่างกันตัวเลข 12.11 บาท โดยแม้ไก่จากการเลี้ยงโดยวิธีปล่อยพื้นมีต้นทุนที่สูงกว่าแม้ไก่จากการเลี้ยงโดยวิธีขังกรงตับ เป็นผลให้ต้นทุนไข่ไก่โดยวิธีการเลี้ยงแบบปล่อยพื้น (1.02 บาท/ฟอง) สูงกว่าต้นทุนไข่ไก่โดยวิธีการเลี้ยงแบบขังกรงตับ (0.95 บาท/ฟอง) อยู่ฟองละ 0.07 บาท ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ในรูปกราฟ ดังต่อไปนี้

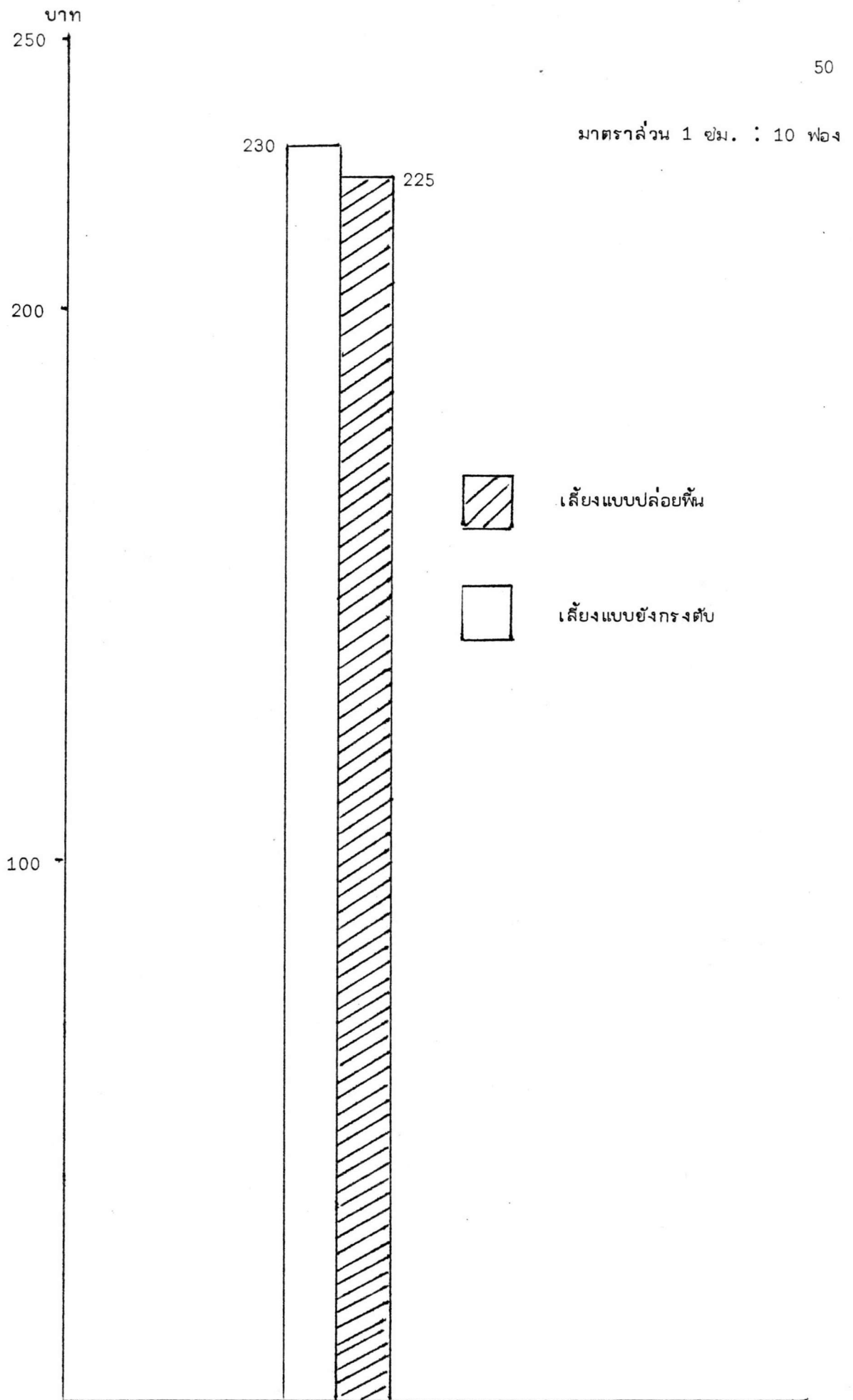

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนค่าอาหาร ค่าเสื่อราคา ค่าเสียโอกาสโรงเรือน

มาตราส่วน 1 ซม. : 10 บาท

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตทั้งหมด

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณผลผลิต

ข้อดี ข้อเสีย ของวิธีการเลี้ยงไก่แบบยังกรงตับและแบบปล่อยพื้น

วิธีการเลี้ยงแบบยังกรงตับ

ข้อดี

1. การติดโรคช้า เพราะแม่ไก่อยู่คนละกรง และสามารถสังเกตแม่ไก่ที่เป็นโรคได้ง่าย
2. ช่วยประหยัดอาหาร การสูญเสียตกห่นของอาหารมีน้อย
3. สามารถคัดแม่ไก่ที่ให้ไข่น้อยลงออกได้ง่าย โดยสังเกตจากสถิติการไข่ที่ติดไว้ข้างกรงของแม่ไก่แต่ละตัว
4. ไข่สะอาดและฟองโต
5. สามารถเลี้ยงในที่จำกัดและเลี้ยงได้ในหลาย ๆ ท่าเล
6. ประหยัดแรงงาน

ข้อเสีย

1. การลงทุนเริ่มแรกต้องไข่เงินลงทุนสูง ระยะคุ้มทุนนาน

วิธีการเลี้ยงแบบปล่อยพื้น

ข้อดี

เหมาะสำหรับผู้ริเริ่มเลี้ยงไก่ไข่ที่มีเงินลงทุนน้อย เพราะไม่ต้องไข่เงินลงทุนสูง และถึงจุดคุ้มทุนได้เร็วกว่า

ข้อเสีย

1. การติดโรคง่าย เพราะแม่ไก่อยู่ปะปนกัน สังเกตแม่ไก่ที่เป็นโรคลำบาก
2. กินอาหารเปลือง เพราะแม่ไก่ได้ออกกำลัง เดินไปมาทำให้เสียพลังงานมาก
3. คัดแม่ไก่ที่ให้ไข่น้อยลงลำบาก เพราะไม่มีสถิติการไข่ของแม่ไก่แต่ละตัว โดยมากจะไข่วิธีคัดออกเป็นรุ่น (All in - All out) ทำให้อาจคัดแม่ไก่ที่ยังไข่ล้ม่าเสมอออกไปด้วย
4. เปลืองแรงงานมาก เพราะต้องมีการดูแลแม่ไก่อย่างทั่วถึง

5. ไข่เป็อน และฟองเล็ก ทำให้ราคาไม่ดี
6. สูญเสียมาก โดยการที่แม่ไก่จิกตีกันเอง หรือเกิดโรคระบาด หรือการสูญเสียของผลผลิต โดยแม่ไก่เหยียบไข่ตนเอง หรือไม่ไข่ในที่ที่จัดไว้ให้ไข่